ΒΛΑΣΑΡΟΥ-ΒΡΥΣΑΚΙ

Παναγία η Βλασσαρού

28.04.23 10:10

Η ΑΥΓΗ Άγγελος Μανταδάκης 28.04.23

Η ονομασία της εκκλησίας της Παναγίας και της πέριξ συνοικίας ανάμεσα στη στοά Αττάλου και στο Θησείο προήλθε από το επώνυμο της παλιάς οικογένειας Βλασσαρού

Περιοχή της παλιάς Αθήνας, που πήρε το όνομά της από την τρίκλιτη βασιλική των χρόνων της Τουρκοκρατίας, την επονομαζόμενη Παναγία Βλασσαρού, που υπήρχε μέχρι το 1937 στην οδό Επωνύμων. Η εκκλησία αυτή κατεδαφίστηκε λόγω των ανασκαφών της Αμερικανικής Αρχαιολογικής Σχολής στον χώρο της Αρχαίας Αγοράς.Η ονομασία της εκκλησίας της Παναγίας και της πέριξ συνοικίας ανάμεσα στη στοά Αττάλου και στο Θησείο προήλθε από το επώνυμο της παλιάς οικογένειας Βλασσαρού, που ήταν και κτήτορας του ναού. Βρισκόταν ακριβώς δίπλα από τη θέση του Ωδείου του Αγρίππα στο κέντρο του αρχαιολογικού χώρου. Πριν την κατεδάφισή της η συνοικία έσφυζε από ζωή με τη λειτουργία καφενείων, ζαχαροπλαστείων και άλλων καταστημάτων. Τα σπίτια έφταναν μέχρι τον ναό του Ηφαίστου, την οδό Αδριανού και τη στοά του Αττάλου.

Η γειτονιά της Βλασσαρούς μαζί με την ευρύτερη συνοικία Βρυσάκι ήταν από τις μεγαλύτερες της Αθήνας μέχρι τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Το 1834 στην εκκλησία της Παναγίας στήθηκε προσωρινά το Πρωτοδικείο Αθηνών και αργότερα ο Άρειος Πάγος για τις πρώτες ανάγκες της νέας πρωτεύουσας. Στις αρχές της δεκαετίας του 1930 το νέο ελληνικό κράτος ενέκρινε το σχέδιο της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών για ανασκαφή όλης της περιοχής. Τα έξοδα του μεγαλεπήβολου σχεδίου ανέλαβαν το Ίδρυμα «Ροκφέλερ», το Ίδρυμα «Φορντ» και άλλοι δωρητές. Έτσι στις 25 Μαΐου 1931 άρχισαν οι ανασκαφές στην πλατεία Βλασσαρούς, μπροστά από την ομώνυμη εκκλησία της Παναγίας, και για την ολοκλήρωσή τους ακολούθησε η κατεδάφιση του συνόλου των γύρω κτισμάτων. Χάθηκε έτσι μια όμορφη συνοικία στην καρδιά της Αθήνας με τη ζωή και τις μνήμες της, αλλά από τα σπλάχνα της αναδύθηκε η Αρχαία Αγορά της Αθήνας, ένας από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους του κόσμου.

https://www.youtube.com/watch?v=fKk1cUn7x14

https://www.mixanitouxronou.gr/tag/panagia-vlassarou/

Οι τελευταίες φωτογραφίες από τη "χαμένη" γειτονιά κάτω από την Ακρόπολη. Το Βρυσάκι κατεδαφίστηκε το 1931 μαζί με την Παναγιά Βλασσαρού για να έρθουν στο φως σημαντικές αρχαιότητες (φωτο & βίντεο)...

https://www.mixanitouxronou.gr/i-teleftees-fotografies-apo-ti-chameni-gitonia-tis-athinas-kato-apo-tin-akropoli-to-vrisaki-katedafistike-to-1931-mazi-me-tin-panagia-tin-vlassarou-gia-na-erthoun-sto-fos-simantikes-archeotites/

Ἡ Ἁγία Βλασαροῦ (Παναγίτσα) στό Μοναστηράκι, κρημνίζεται λόγω τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τά εἰκονίσματά της μεταφέρονται μὲ εὐλάθειαν στὸν Ἅγιον Φίλιππον. Ἀνωτέρω, μία φωτογραφία τῆς συμπαθοῦς ἐκκλησίας, ἡ ὁποία μετ' ὀλίγας ἡμέρας δέν θά ὑπάρχῃ.

Βρυσάκι: Γνωρίζετε την γραφική γειτονιά της Αθήνας κάτω από την Ακρόπολη που γκρεμίστηκε;

12 Φεβρουαρίου 2021,

Το **Βρυσάκι** υπήρξε μια υπέροχη συνοικία στους πρόποδες **της Ακρόπολης** που γκρεμίστηκε για να αποκαλυφθεί η **Αρχαία Αγορά**! –

Στην οδό Αδριανού και απέναντι από τους Διόσκουρους υπάρχει ένα πολύ μικρό δρομάκι που ονομάζεται οδός Βρυσακίου. Εκεί παλιά βρισκόταν μια **υπέροχη γραφική γειτονιά** που κατεδαφίστηκε ολόκληρη προκειμένου να έρθει στην επιφάνει η Αρχαία Αγορά.

Πολλά από τα σημαντικότερα **αρχαιολογικά μνημεία** της Αθήνας, που αποτελούν σήμα-κατατεθέν για ντόπιους και ξένους, όπως η Αρχαία Αγορά, η Στοά του Αττάλου, το Ωδείο ήταν θαμμένα κάτω από σπίτια, δρόμους, μαγαζιά και εκκλησάκια που όλα μαζί έφτιαχναν μια από τις πιο όμορφες γειτονιές της Αθήνας, το Βρυσάκι.

Το Βρυσάκι κάτω από την Ακρόπολη ήταν μια ζωντανή γειτονιά με 300 περίπου κατοίκους και καμιά 80αριά σπίτια, που όλοι μαζί αποτελούσαν μια οικογένεια που γιόρταζε, γλεντούσε, φώναξε, εκνευριζόταν την περίοδο 1931-1939 που όλα χάθηκαν!

Το Βρυσάκι, μαζί με τα σπίτια, τα δρομάκια και τις εκκλησίες του, **κατεδαφίστηκε για να έρθει στο φως η Αρχαία Αγορά**, μία από τις σημαντικότερες ανασκαφές του 20ού αιώνα, που ξεκίνησε το 1931.

Το Βρυσάκι είχε δύο μεγάλες πλατείες, **την πλατεία Θησείου**, η οποία πήρε το όνομά της από τον γειτονικό ναό Θησείον και τη μακρόστενη πλατεία **της Στοάς των Γιγάντων**, που δημιουργήθηκε λόγω των ανασκαφών γύρω από τα κολοσσιαία αγάλματα.

Το εκκλησάκι που επέζησε

Τρεις μεγάλες εκκλησίες είχε το Βρυσάκι, με τα ονόματα των οποίων προσδιορίζονταν και οι τρεις μικρές γειτονιές του: Τους **Αγίους Αποστόλους του Σολάκη**, τον **Άγιο Φίλιππο** και την **Παναγία τη Βλασαρού**. Σε αυτή την τελευταία στήθηκε το Πρωτοδικείο Αθηνών το 1834, ενώ λίγο αργότερα εγκαταστάθηκε εδώ ο Άρειος Πάγος.

Οι Άγιοι Απόστολοι του Σολάκη είναι ένα πέτρινο βυζαντινό εκκλησάκι με κεραμίδια μέσα στην Αρχαία Αγορά, που πολλοί αναρωτιούνται τι δουλειά έχει στις αρχαιότητες. Είναι αυτό που σώθηκε των κατεδαφίσεων και μια από τις **παλαιότερες εκκλησίες της Αθήνας**.

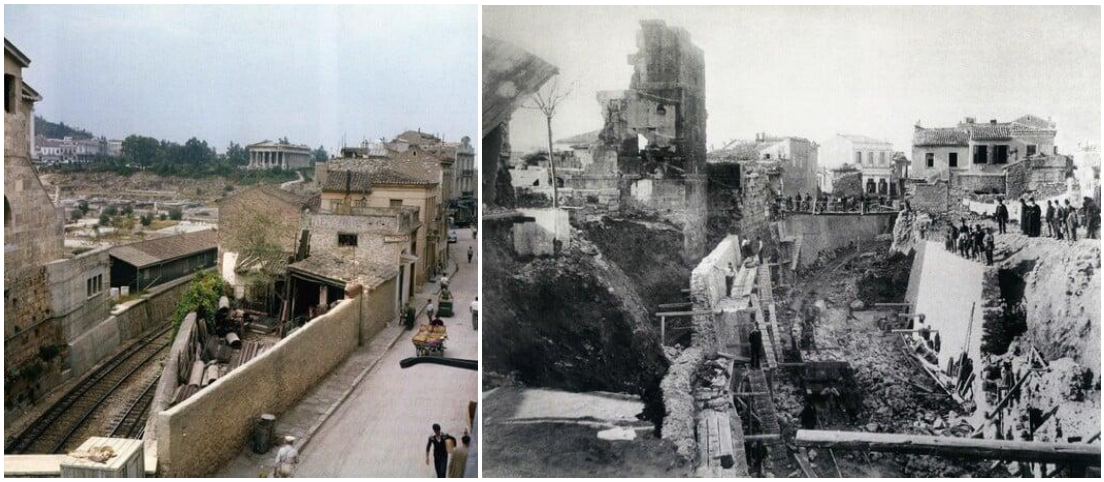
Χτίστηκε κατά πάσα πιθανότητα γύρω στον 10ο αιώνα και εξαιρέθηκε από τις κατεδαφίσεις λόγω των αρχιτεκτονικών ιδιαιτεροτήτων της, που την κατατάσσουν στα πιο **ενδιαφέροντα δείγματα της βυζαντινής περιόδου**.

Γειτονιές, γωνιές, παραδοσιακά κτήρια, όμορφες ιστορικές πλατείες συνθέτουν την ιστορία μιας πόλης που μέσα από τις απρόμαυρες φωτογραφίες μιας άλλης εποχής έχει να μας διηγηθεί και να μας αποκαλύψει πολλά μυστικά!

https://www.mixanitouxronou.gr/vrysaki-i-synoikia-stin-athina-konta-stin-akropoli-poy-katedafistike-gia-na-apokalyfthei-i-agora-deite-pos-einai-simera-vinteo/

Βρυσάκι: Η αθηναϊκή συνοικία που εξαφανίστηκε για την ανακάλυψη της Αρχαίας Αγοράς

Στο διάστημα μεταξύ 1931 και 1939 το κέντρο της Αθήνας μεταμορφώθηκε, καθώς η συνοικία που βρισκόταν στους πρόποδες της Ακρόπολης, το Βρυσάκι, απαλλοτριώθηκε και κατεδαφίστηκε.

Διάνοιξη της τάφρου της σιδηροδρομικής γραμμής Πειραιάς-Ομόνοια, άποψη προς τα δυτικά, περ. 1892.

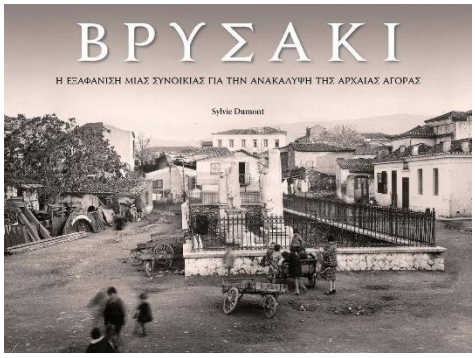
Γιάννης Πανταζόπουλος 31.7.2020 | LIFO

Κάτω από τον λόφο της Ακρόπολης απλώνεται η Αρχαία Αγορά της Αθήνας. Περπατώ στην οδό Αδριανού και στη συνέχεια μπαίνω στον αρχαιολογικό χώρο όπου άνθησε η αθηναϊκή δημοκρατία. Σκοπός της επίσκεψής μου είναι η συνάντηση με τη γραμματέα της ανασκαφής, Sylvie Dumont, και η περιήγησή μου στα αμέτρητα αρχεία της που αφορούν το Βρυσάκι, τη συνοικία που έπαψε να υπάρχει προκειμένου να έρθει στο φως η Αρχαία Αγορά.

Μπαίνοντας στο γραφείο της κ. Dumont στην εμβληματική Στοά του Αττάλου, το βλέμμα χάνεται στις πολυάριθμες κειμενικές πηγές, τις φωτογραφίες, τους χάρτες, τις μαρτυρίες και τα ημερολόγια των ανασκαφών. Στο διάστημα μεταξύ 1931 και 1939 το κέντρο της Αθήνας μεταμορφώθηκε, καθώς η συνοικία που βρισκόταν στους πρόποδες της Ακρόπολης, το Βρυσάκι, απαλλοτριώθηκε και κατεδαφίστηκε.
Σε αυτά τα λίγα χρόνια περισσότεροι από 5.000 κάτοικοι εκτοπίστηκαν και χτίστηκαν 348 ιδιοκτησίες, έτσι ώστε η Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα (ΑΣΚΣΑ) να μπορέσει να ανασκάψει την Αρχαία Αγορά. Η κλίμακα του έργου και ο βαθμός στον οποίο τεκμηριώνεται το κάνουν μοναδικό στην ιστορία της ελληνικής αρχαιολογίας.

Μια ολάκερη γειτονιά, η παλιά γειτονιά του Θησείου, χάθηκε για πάντα, σαν την Ατλαντίδα, κάτω από τη σκαπάνη των αρχαιολογικών ανασκαφών.

Αυτές τις μέρες κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μέλισσα ένας σημαντικός τόμος που φέρει τον τίτλο «Βρυσάκι: Η εξαφάνιση μιας συνοικίας για την ανακάλυψη της Αρχαίας Αγοράς» και είναι αποτέλεσμα δωδεκαετούς έρευνας της Sylvie Dumont.

Ο τόμος «Βρυσάκι: Η εξαφάνιση μιας συνοικίας για την ανακάλυψη της Αρχαίας Αγοράς» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μέλισσα.

«Όταν ήρθα από τον Καναδά, το 1985, με σκοπό να μείνω μόνιμα στην Ελλάδα, εγκαταστάθηκα στο Θησείο, στην οδό Ακταίου, σε ένα σπίτι που είχε χτιστεί το 1911. Το σπίτι είχε ψηλά ταβάνια, μεγάλα παράθυρα, πλακάκια στο πάτωμα με πολύχρωμα σχέδια, σαν μωσαϊκό, και ένα ξεχασμένο τζάκι.
Όταν κάποια στιγμή ήρθαν δύο φοιτητές από το Πολυτεχνείο για να αποτυπώσουν τους χώρους του σπιτιού ήταν η πρώτη φορά που άκουσα τη λέξη "νεοκλασικό". Επίσης, το 1991 είδα σε ένα βιβλιοπωλείο το βιβλίο του Γιάννη Σιμωνέτη με τίτλο "Θησείο". Ήταν μια καλή ευκαιρία να γνωρίσω τη γειτονιά όπου έμενα.

Το ίδιο έτος ξεκίνησα να εργάζομαι στο Αρχείο της Ανασκαφής της Αρχαίας Αγοράς. Θυμάμαι πόσο είχα εντυπωσιαστεί όταν, ανάμεσα στα συρτάρια, βρήκα ένα με τίτλο "Houses before excavations". Εκείνη τη στιγμή θυμήθηκα το βιβλίο του Σιμωνέτη, το οποίο ανέφερε: "Μια ολάκερη γειτονιά, η παλιά γειτονιά του Θησείου, χάθηκε για πάντα, σαν την Ατλαντίδα, κάτω από τη σκαπάνη των αρχαιολογικών ανασκαφών"» απαντά η κ. Dumont όταν τη ρωτώ τι ήταν αυτό που την παρακίνησε να ξεκινήσει την πολυετή έρευνά της.

Στη συνέχεια εξερευνούμε διάφορες πτυχές εκείνης της εποχής. Πάνω στο τραπέζι διαβάζουμε αναλυτικά τα ημερολόγια ανασκαφής και τα στοιχεία που περιλαμβάνουν για τα σπίτια πριν αρχίσει η απαλλοτρίωση. Τι ήταν αυτό που τη συγκίνησε περισσότερο;
Η συγγραφέας Sylvie Dumont απαντά: «Κυρίως οι ανθρώπινες ιστορίες. Πού πήγαν αυτοί οι άνθρωποι; Τι απέγιναν; Υπάρχει μέσα στον τόμο η χαρακτηριστική μαρτυρία της κ. Μαρίας Πετράκη, η οποία έγραψε μια συγκινητική επιστολή προς τον Αδοσίδη, τον άνθρωπο που διαχειρίστηκε σε μεγάλο βαθμό τις απαλλοτριώσεις. "Τουλάχιστον να πάρω τα παράθυρα και τις πόρτες, να κάμω μια παράγκα, να καθίσω, διότι σε υποχρεώσεις μου έδωσα τα λεπτά που πήρα και τώρα, σε λίγο καιρό, θα στερηθώ και το ψωμί"» διαβάζουμε σε ενδεικτικό απόσπασμα της επιστολής.

Έτσι, μαθαίνουμε ότι στην περιοχή που σήμερα είναι γνωστή ως Αρχαιολογικός Χώρος της Αρχαίας Αγοράς βρισκόταν παλιότερα μια συνοικία που ονομαζόταν Βρυσάκι ή Βλασσαρού. Η ιστορία της φτάνει ως την άνοιξη του 1931, οπότε

πραγματοποιήθηκε στο κέντρο της Αθήνας συστηματική κατεδάφιση εκατοντάδων σπιτιών προκειμένου να διευκολυνθούν οι αρχαιολογικές ανασκαφές που έφεραν στο φως την Αρχαία Αγορά.

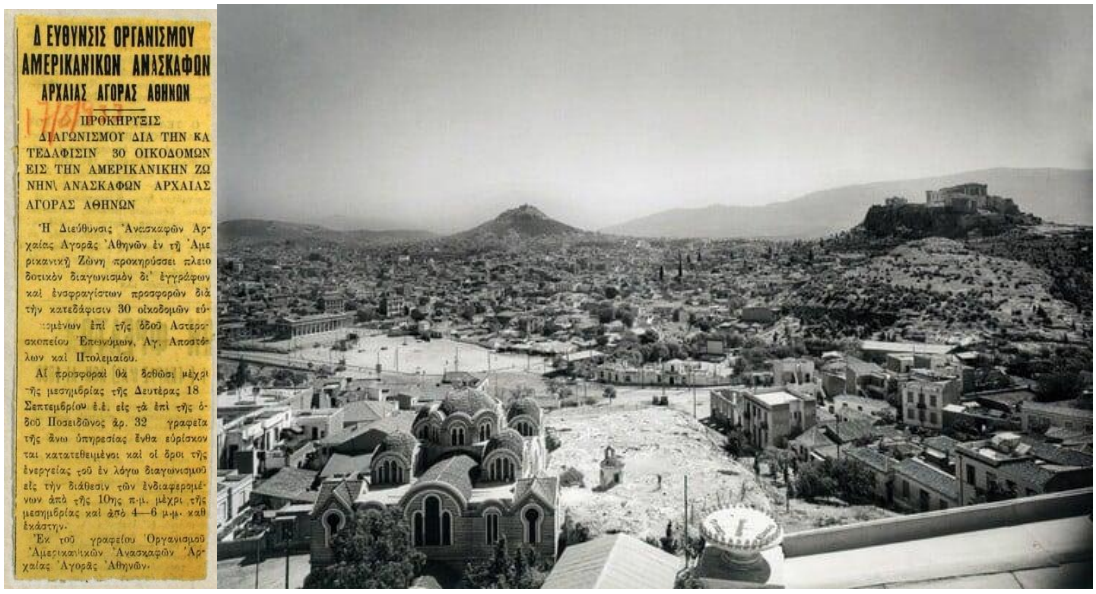
Εκείνη τη χρονιά το Βρυσάκι είχε μονάχα δύο μεγάλες πλατείες, την ευρύχωρη πλατεία Θησείου, η οποία πήρε το όνομά της από τον γειτονικό ναό Θησείον –επειδή οι μετόπες ήταν διακοσμημένες με απεικονίσεις του Θησέα– και τη μακρόστενη πλατεία της Στοάς των Γιγάντων, που δημιουργήθηκε λόγω των ανασκαφών γύρω από τα κολοσσιαία αγάλματα.

Χώρος των ανασκαφών κοντά στην εκκλησία του Σωτήρα Χριστού με τις οδούς Βουλευτηρίου (επάνω δεξιά) και Μητρώου (βάθος), 1910.

Κατά τη διάρκεια των επόμενων οκτώ ετών μια ολόκληρη συνοικία έσβησε από τον χάρτη της πόλης. Παράγκες προσφύγων, μαγαζιά, εργοστάσια, καφενεία, λαϊκά και νεοκλασικά σπίτια και περίπου 5.000 άνθρωποι εγκατέλειψαν την περιοχή. Μία από τις πιο σημαντικές αλλαγές στον ιστό της παλιάς πόλης έγινε το 1890, όταν διανοίχτηκε μεγάλη τάφρος πλάτους 15 μέτρων για την επέκταση της σιδηροδρομικής γραμμής μεταξύ Θησείου και Ομονοίας.

Στο Βρυσάκι δεν υπήρχε κανένα σπίτι ακατοίκητο. Κατά μέσο όρο μία οικογένεια ζούσε σε ένα ή δύο δωμάτια, συνήθως, δε, ζούσαν μαζί δύο έως οκτώ οικογένειες, αλλά καταγράφονται και περιπτώσεις που τον ίδιο χώρο μοιράζονταν 15 οικογένειες.

Δ ΕΥΘΥΝΣΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ
ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

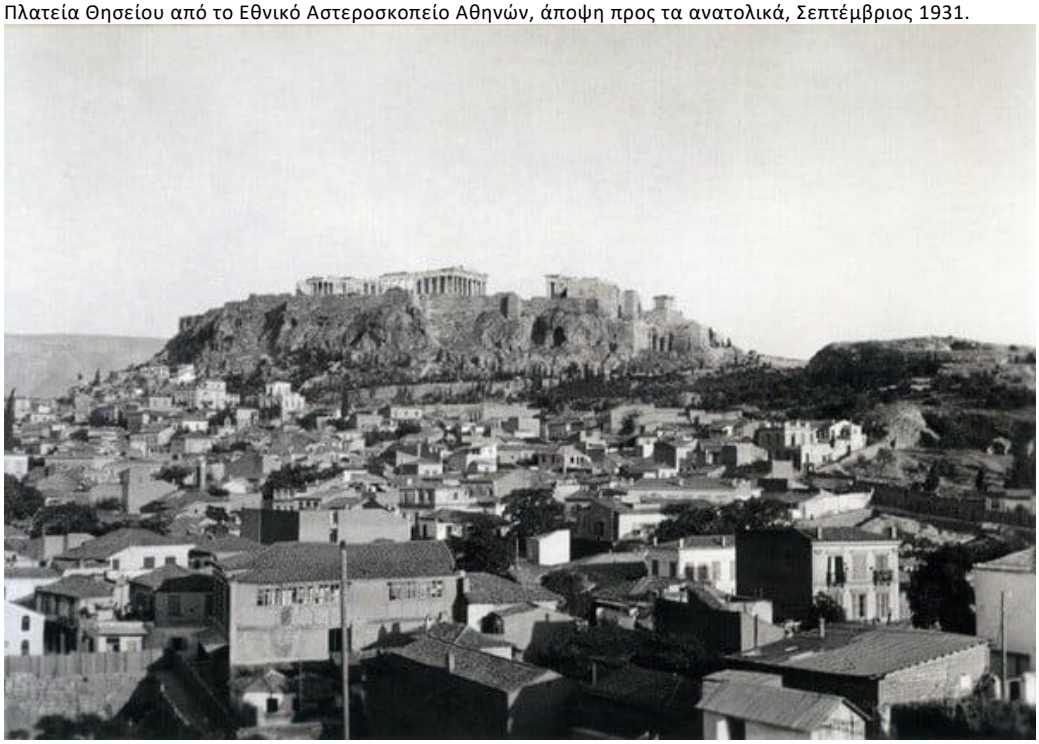
ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑ
ΤΕΔΑΦΙΣΙΝ 30 ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΝ ΖΩ
ΝΗΝ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΑΓΟΡΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ Διεύθυνσις Ἀνασκαφῶν Ἀρχαίας Ἀγορᾶς Ἀθηνῶν ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ Ζώνῃ προκηρύσσει πλειοδοτικὸν διαγωνισμὸν δι' ἐγγράφων καὶ ἐναφραγίστων προσφορῶν διὰ τὴν κατεδάφισιν 30 οἰκοδομῶν εὑρισκομένων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀστεροσκοπείου Ἐπωνύμων, Ἀγ. Ἀποστόλων καὶ Πτολεμαίου.

Αἱ προσφοραὶ θὰ δοθῶσι μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς Δευτέρας 18 Σεπτεμβρίου ἐ.ἐ. εἰς τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ποσειδῶνος ἀρ. 32 γραφεῖα τῆς ἄνω ὑπηρεσίας ἔνθα εὑρίσκονται κατατεθειμένοι καὶ οἱ ὅροι τῆς ἐνεργείας τοῦ ἐν λόγῳ διαγωνισμοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐνδιαφερομένων ἀπὸ τῆς 10ης π.μ. μέχρι τῆς μεσημβρίας καὶ ἀπὸ 4—6 μ.μ. καθ' ἑκάστην.

Ἐκ τοῦ γραφείου Ὀργανισμοῦ Ἀμερικανικῶν Ἀνασκαφῶν Ἀρχαίας Ἀγορᾶς Ἀθηνῶν.

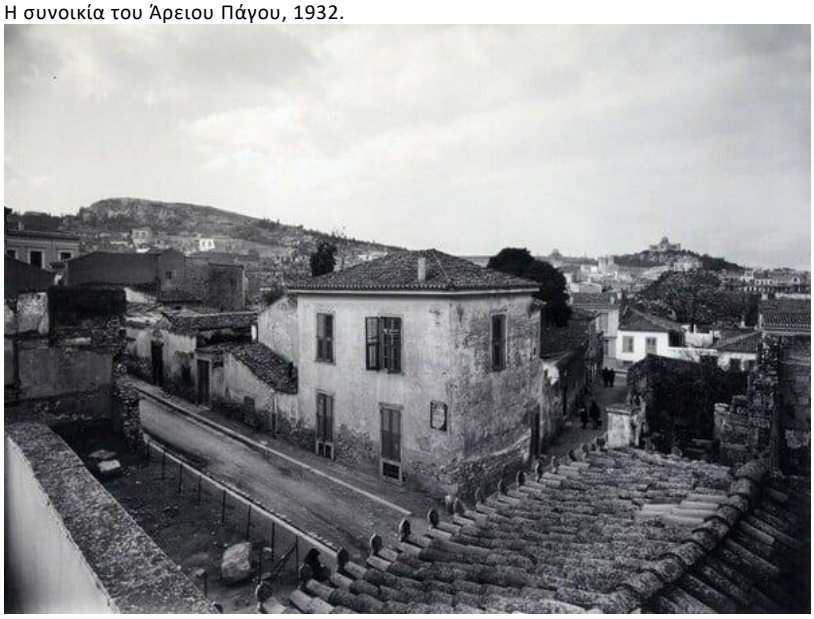
Πλατεία Θησείου από το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, άποψη προς τα ανατολικά, Σεπτέμβριος 1931.

Στον πολυσέλιδο τόμο η Sulvie Dumont χαρτογραφεί το ιστορικό πλαίσιο, τις συνθήκες διαβίωσης αλλά και τις αποφάσεις που οδήγησαν στην εκτεταμένη αλλαγή στο κέντρο της πρωτεύουσας. Ουσιαστικά, το συγκεκριμένο λεύκωμα αποτελεί μια στοχαστική περιήγηση σε ένα χαμένο παρελθόν. Μια σημαντική και ιστορική έκδοση που διαβάζεται και ως ένας διαχρονικός περίπατος στον χώρο, στον χρόνο και στους ανθρώπους μιας συνοικίας που έσβησε οριστικά.

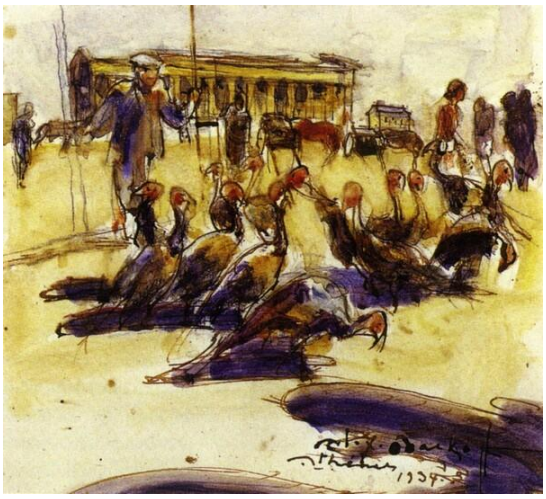
Αναμφίβολα, εκτός από φόρος τιμής στους κατοίκους του Βρυσακίου, αποτελεί και ένα συναρπαστικό ιστορικό αφήγημα που μας βοηθά να κατανοήσουμε βαθιά την ιστορία της Αθήνας.

Η συνοικία του Άρειου Πάγου, 1932.

Οδός Ευρυσακείου (αριστερά) στη συμβολή με την οδό Ποικίλης (δεξιά), άποψη προς τα νοτιοδυτικά, 29 Δεκεμβρίου 1932

Αυλή στην οδό Ποσειδώνος 26, άποψη προς τα ανατολικά, Αύγουστος 1933. Γαλοπούλες για πούλημα στην Πλατεία Θησείου του Alexander Barkoff, 1934.

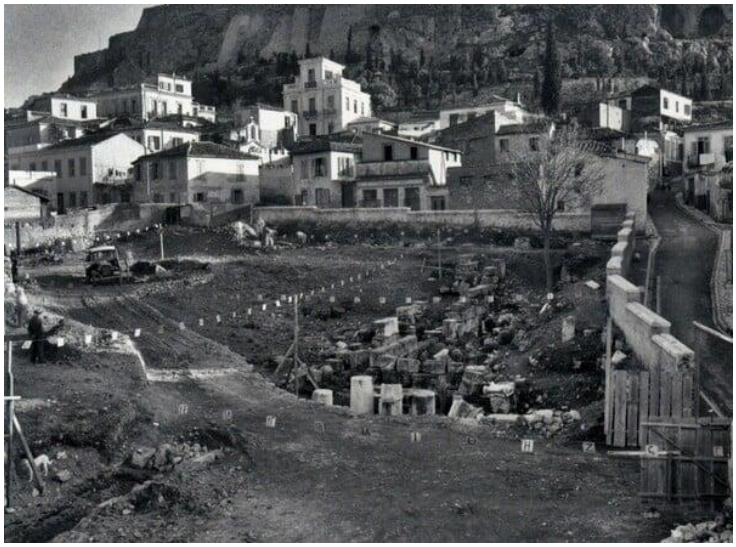
Οικοδομικά υλικά προς πώληση μετά τις κατεδαφίσεις, Ιανουάριος 1934.

Λαϊκή αγορά στην Πλατεία Θησείου, άποψη προς τα βόρεια, 1930...

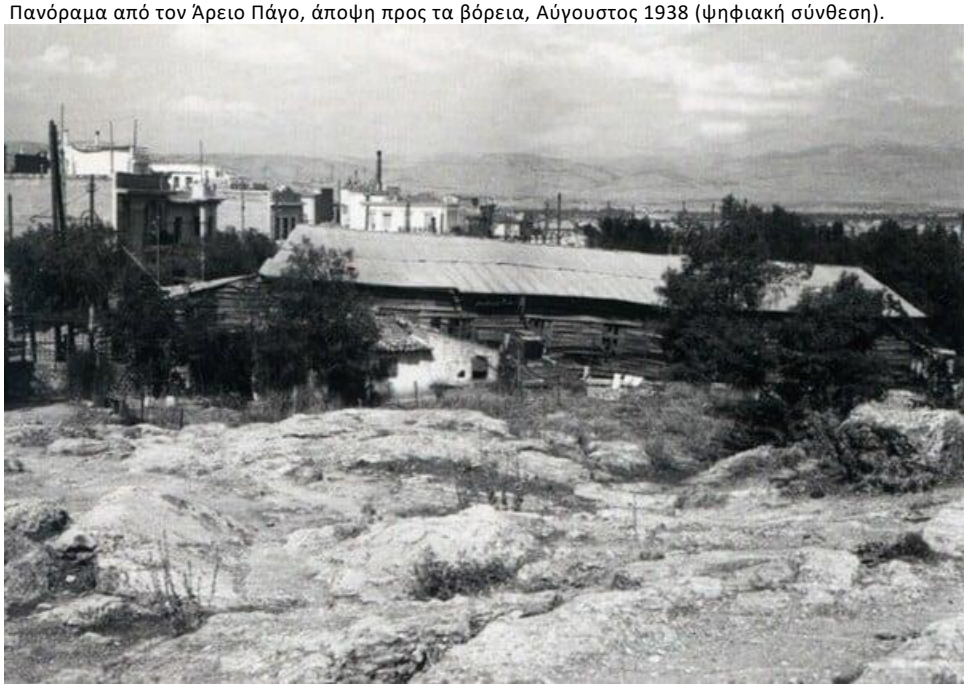
... ενώ οι ανασκαφές συνεχίζονται στον Τομέα Γ, άποψη προς βορειοδυτικά, 30 Μαρτίου 1935.

Τομέας ΗΗ στην αρχή της ανασκαφής, 1936.

Πανόραμα από τον Άρειο Πάγο, άποψη προς τα βόρεια, Αύγουστος 1938 (ψηφιακή σύνθεση).

Σπίτι του αρχαιοφύλακα του πάρκου του Άρειου Πάγου, μπροστά από μακρόστενο κτίσμα, άποψη προς τα βόρεια, Ιανουάριος 1939. Ο φύλακας κάθεται στην είσοδο του πάρκου (άκρη αριστερά).

Η Αρχαία Αγορά λίγους μήνες πριν από τη διακοπή των ανασκαφών κατά τη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, άποψη προς τα νοτιοανατολικά, Ιούνιος 1939.

Σπίτι του αρχαιοφύλακα της Ακρόπολης μετά την κατεδάφιση των σπιτιών του Τομέα ΕΕ, άποψη προς νοτιοδυτικά, Φεβρουάριος 1939

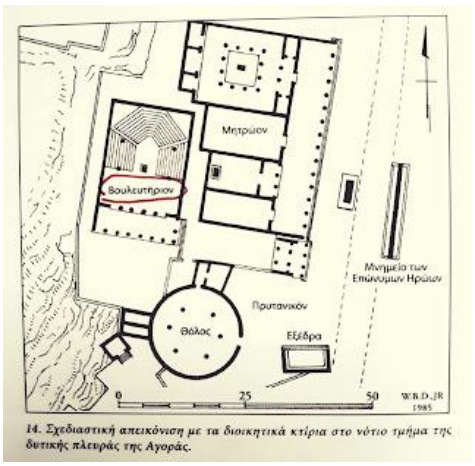
Η ΕΞΑΦΑΝΙΣΜΕΝΗ ΣΥΝΟΙΚΙΑ "ΒΡΥΣΑΚΙ" ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

by ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ

Διαβάζουμε στὸ σχολεῖο, στὸ πανεπιστήμιο ἢ κατὰ μόνας, κείμενα τῆς κλασσικῆς γραμματείας ἀναφερόμενα σὲ κτήρια τοῦ διοικητικοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς ,ἀγνοῶντας ἐν πολλοῖς, τὴν τοποθεσία καὶ χωροταξία τῆς Ἀρχαίας Ἀγορᾶς .
Ἐπίσης ἀγνοοῦμε καὶ τὴν ἱστορία τοῦ συγκεκριμένου τόπου καθὼς καὶ τὴν χαμένη συνοικία τοῦ ΒΡΥΣΑΚΙΟΥ μὲ τὴν Παναγία ΒΛΑΣΣΑΡΟΥ οἱ ὁποῖες οἰκοδομήθηκαν ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ἐπὶ Τουρκοκρατίας
καὶ στὸν 20αἰ .θυσιάστηκαν ΕΞΑΦΑΝΙΖΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΑΡΤΗ γιὰ νὰ ἔρθη στὸ φῶς ὁ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.
Κατ, ἀρχὰς τὸ διοικητικὸ κέντρο τῆς κλασσικῆς Ἀθήνας —στὸ ὁποῖο συνεχῶς ἀναφέρεται ἡ κλασσικὴ γραμματεία—βρισκόταν στὴν ΔΥΤΙΚΗ πλευρὰ τῆς Ἀγορᾶς,δηλ. ἀνατολικὰ τοῦ ΘΗΣΕΙΟΥ
{ =τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἡφαίστου}.
Ἡ περιοχὴ τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς ἦταν νεκροταφεῖο ἤδη ἀπὸ τοὺς νεολιθικοὺς χρόνους,
ἐνῶ κατὰ τὴν ἀρχαϊκὴ περίοδο (6ος αἰ.πΧ) ἔλαβε τὰ χαρακτηριστικὰ πολιτικοῦ καὶ διοικητικοῦ κέντρου τῆς πόλης—κράτους τῶν Ἀθηνῶν.
Στὸ κέντρο βρίσκονταν τὸ Μνημεῖο μὲ τοὺς ἀνδριάντες τῶν **10 ΕΠΩΝΥΜΩΝ ΗΡΩΩΝ** —μυθολογικῶν καὶ μή—τοὺς ὁποίους τιμοῦσαν ὡς γενάρχες τῶν δέκα ἀθηναϊκῶν φυλῶν [ὅπως τὶς εἶχε καθορίσει ὁ ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ μὲ τὴν γνωστὴ μετσρρύθμιση του,τὸ 508πΧ, ἀναμειγνύοντας δήμους ἀπὸ τὰ παράλια ,τά μεσόγεια καὶ τὰ ὀρεινὰ τῆς Ἀττικῆς ,γιὰ νὰ "σπάσει" τὴν ἐξουσία τῶν ἀριστοκρατικῶν γενῶν].
Τὸ σημεῖο αὐτὸ ἀποτελοῦσε τὸ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ καὶ γι αὐτὸ ἐκεῖ ἀνηρτῶντο σὲ λευκὲς πινακίδες οἱ ΝΟΜΟΙ ἢ ἄλλες σημαντικὲς ἀνακοινώσεις . Το μνημεῖο τῶν Ἐπωνύμων ,ὅπως σώζεται σήμερα, κατασκευάστηκε στὰ μέσα τοῦ 4ου αἰ.πΧ
.

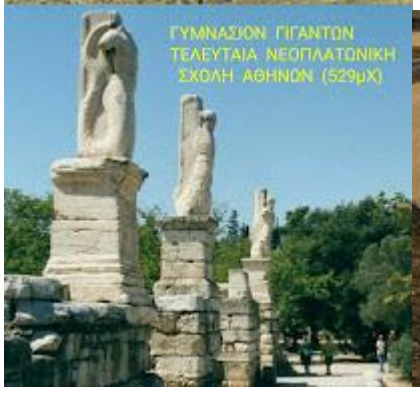
14. Σχεδιαστική απεικόνιση με τα διοικητικά κτίρια στο νότιο τμήμα της δυτικής πλευράς της Αγοράς.

Πίσω ,δηλ.ἀνατολικὰ τοῦ βάθρου τῶν Ἐπωνύμων βρισκόταν τὸ **ΜΗΤΡΩΟΝ ,**δηλ. ὁ Ναὸς τῆς Μητέρας τῶν Θεῶν ΡΕΑΣ , ὅπου φυλάσσοντο τὰ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΡΧΕΙΑ τῆς Πόλης—Κράτους τῶν Ἀθηνῶν, μαζὶ μὲ τὰ πρωτότυπα τῶν ψηφισμάτων τῆς Βουλῆς —ἐξ οὗ καὶ ἡ σημερινὴ σημασία τοῦ ὅρου "μητρῶο" ὡς ἀρχείου.
Τὸ κτήριο ὁλοκληρώθηκε στὰ μέσα τοῦ 2ου αἰ.πΧ , ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὶς ἀνασκαφὲς
καὶ ἦταν κτισμένο πάνω στὸ ΠΑΛΑΙΟ Βουλευτήριο.
Πίσω καί νοτίως τοῦ Μητρώου βρίσκονταν
τὸ **ΝΕΟ ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟ**—κτῖσμα τοῦ 4ου αἰ.πΧ—
ποὺ συνεδρίαζε ἡ ΒΟΥΛΗ τῶν Ἀθηναίων.
Θυμίζω ὅτι ἡ ἀθηναϊκὴ Βουλὴ ΔΕΝ ἔχει σχέση μὲ τὴν σημερινή· οἱ ἀρχαῖοι βουλευτὲς ΚΛΗΡΩΝΟΝΤΑΝ , 50 ἀπό κάθε φυλή, καὶ ἀσχολοῦντο μὲ τὴν θεματολογία ποὺ θὰ συνεζητεῖτο στὴν ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ , δηλ.στὴν ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ. Ἡ ἀρχαία Βουλὴ δηλαδὴ εἶχε προβουλευτικὸ χαρακτῆρα.
Δίπλα ἀπὸ τὸ Βουλευτήριο ,πρὸς νότο, ὑπῆρχε ἡ **ΘΟΛΟΣ ,** τὸ "προεδρικὸ μέγαρο" τρόπον τινα, τῆς ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ. Πρόκειται γιὰ κυκλικὸ κτῖσμα στὸ ὁποῖο σιτίζονταν οἱ ΠΡΥΤΑΝΕΙΣ δηλ οἱ ΑΡΧΗΓΟΙ ΤΟΥ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ , τῶν ὁποίων ἡ θητεία διαρκοῦσε ΜΙΑ ΗΜΕΡΑ [ἀνὰ μῆνα πρυτάνευε μία φυλή].
Στὴν Θόλο φυλὰσσονταν οἱ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ τοῦ κράτους,τὰ κλειδιὰ τῶν ναῶν, τὰ μέτρα καὶ
τὰ σταθμὰ καὶ ἡ ΕΣΤΙΑ τῆς πόλης.
Η Θόλος πρωτοκτίστηκε τὸν 5ο αἰ.πΧ μᾶλλον ἀπὸ τὸν Κίμωνα.

Στὸ διοικητικὸ κέντρο τῶν Ἀθηνῶν ὑπῆρχαν καὶ ἄλλα κτήρια ἐκεῖ στὴν ΔΥΤΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ὅπως πχ ἡ **ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΟΑ ,** ἕδρα τοῦ ἄρχοντος βασιλέως καί χῶρος προδικασιῶν . Ἐκεῖ συνήθως δίδασκε ὁ Σωκράτης .
Στὴν Βασίλειο Στοὰ —ποὺ το κύριο μέρος της σήμερα βρίσκεται ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ— φυλλάσονταν καὶ οἱ ΠΑΤΡΙΟΙ ΝΟΜΟΙ τοῦ Σόλωνα.
Τὸ κτήριο πρωτοκτίστηκε τὸν 6ο αἰ.πΧ
[Κάτω ἀπο τὶς γραμμὲς τοῦ Ἠλεκτρικοῦ βρίσκεται καὶ ὁ **ΒΩΜΟΣ ΤΩΝ 12 ΘΕΩΝ** ἀπὸ ὅπου ξεκινοῦσαν τὶς μετρήσεις τῶν ἀποστάσεων οἱ Ἀθηναῖοι, καθὼς καὶ ἡ **ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΤΟΑ** δηλ ἡ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας ὅπου δίδασκε ὁ ΖΗΝΩΝ Ο ΚΙΤΙΕΥΣ ὁ γενάρχης τῆς ΣΤΩΙΚΗΣ φιλοσοφίας —ποὺ πῆρε τὸ ὄνομα της ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν Στοὰ αὐτή.
Ἡ Ποικίλη Στοά—μᾶλλον μέρος αὐτῆς—ἦρθε στό φῶς στὶς ἀνασκαφὲς τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀποστολῆς πίσω ἀπὸ τὶς καφετέριες στὸ βόρειο κράσπεδο τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ].

_____
Ἀπο τὸ διοικητικὸ κέντρο τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας ΔΕΝ ΣΩΖΕΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΤΙΠΟΤΑ
διότι ἡ περιοχὴ ΙΣΟΠΕΔΩΘΗΚΕ τὸ 267 μΧ κατὰ τὴν ΕΙΣΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΡΟΥΛΩΝ καὶ ἔκτοτε ἡ πόλη μεταφέρθηκε ἀνατολικὰ στὴν ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΓΟΡΑ.
Στὸ ΚΕΝΤΡΟ τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς κατὰ τὴν πρωτοβυζαντινὴ ἐποχὴ κτίστηκε ΝΕΟΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ στὸ λεγόμενο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΤΩΝ ΓΙΓΑΝΤΩΝ
(πάνω στὸν χῶρο ποὺ ἦταν κτισμένο τὸ ΩΔΕΙΟ ΤΟΥ ΑΓΓΡΙΠΠΑ)
ποὺ λειτούργησε μέχρι τὸ 529 μΧ ποὺ τὴν ἔκλεισε ὁ Ἰουστινιανὸς .

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΓΙΓΑΝΤΩΝ
ΝΕΟΠΛΑΤΩΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ 500ΜΧ
(ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ
ΑΠΟ:
ancientathens3d.com)

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΑΓΟΡΑ
(ΕΞ ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ:
ΘΟΛΟΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΗΤΡΩΟΥ,
ΝΑΟΣ ΑΓ.ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΟΝ ΝΑΟ ΗΦΑΙΣΤΟΥ)

Η ΣΤΟΑ ΑΤΤΑΛΟΥ
ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΗ
ΣΤΟ ΥΣΤΕΡΟΡΡΩΜΑΪΚΟ ΤΕΙΧΟΣ

_____

Ἡ ἀρχαία Ἀγορὰ ΕΡΗΜΩΘΗΚΕ ἐντελῶς
μὲ τὴν κάθοδο τῶν ΣΛΑΒΩΝ τὸ 582 μΧ ,
τὰ ἐρείπια καλύφθηκαν ἀπὸ ἕνα μεγάλο στρῶμα λάσπης καὶ ἡ περιοχὴ ἔμεινε ἀκατοίκητη ἕως τὸν 10αἰ.μΧ (ποὺ κτίστηκε ἐκεῖ ὁ ναὸς τῶν Ἁγ.Ἀποστόλων).

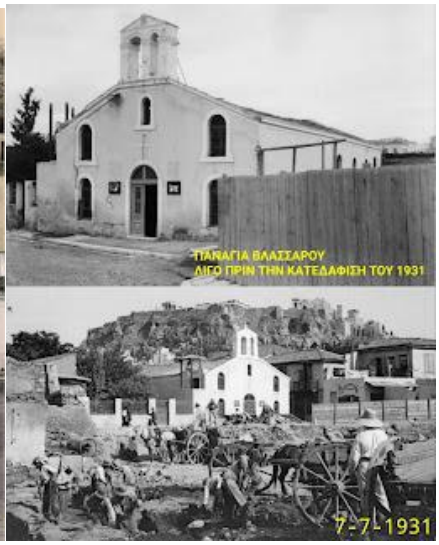
_____

Κατὰ τὴν Τουρκοκρατία, πάνω ἀκριβῶς στὴν ἀρχαία Ἀγορὰ—ὅπως προείπαμε— κτίστηκε ἡ συνοικία ΒΡΥΣΑΚΙ μὲ τὸν ναὸ Παναγίας τῆς ΒΛΑΣΣΑΡΟΥΣ*,
ὥσπου τὸν 20αἰ. (1931–1957) δαπάναις τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀποστολῆς (ΥΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ καθ. SHEAR) ΟΛΟΚΛΗΡΗ Η ΣΥΝΟΙΚΙΑ "ΒΡΥΣΑΚΙ"
μαζί μὲ τὴν Παναγία τῆς Βλασσαροῦς, ἀπαλλοτριώθηκε , κατεδαφίστηκε καί ΕΓΙΝΕ ΕΥΡΥ ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ τὸ ὁποῖο κράτησε μία εἰκοσαετία, ὥσπου τελικὰ ἡ Ἀγορὰ τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας ἦρθε ,1500 χρόνια μετά, πάλι στὸ φῶς .

Βεβαίως, ἡ ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ δὲν τελείωνε στὴν συνοικία ΒΡΥΣΑΚΙ · ἕνα σημαντικὸ μέρος της βρίσκεται ΘΑΜΜΕΝΟ ΑΚΟΜΑ κάτω ἀπό τὴν βόρεια πλευρὰ τῆς ὁδοῦ ΠΕΙΡΑΙΩΣ πέρα ἀπὸ τὸν ΚΕΡΑΜΕΙΚΟ ὅπου βρισκόταν τὸ "κάλλιστον" προάστειον τοῦ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ . Ἐκεῖ γράφει ὁ περιηγητὴς ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ ὅτι εἶδε περὶ τὸ 150 μ.Χ τοὺς τάφους ὅλων τῶν ἐπιφανῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τὸν ΠΕΡΙΚΛΗ ὡς τὸν ΠΛΑΤΩΝΑ.
Καὶ αὐτὴ ἡ περιοχὴ τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας ΘΑΜΜΕΝΗ ΑΚΟΜΑ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΗ ἀναμένει ἀκόμα τὴν ἄρχαιολογικὴ σκαπάνη καὶ τὰ ..βαλάντια κάποιας ξένης ἀρχαιολογικῆς ἀποστολῆς.
ΑΘΗΝΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ Η ΑΚΡΟΠΟΛΗ.
ΟΥΤΕ Η ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΟΡΑ—ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΟ.
Η ΩΡΑΙΟΤΕΡΗ ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΑΚΟΜΑ ΘΑΜΜΕΝΗ ΣΤΟ ΧΩΜΑ..

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΓΙΓΑΝΤΩΝ
(ΩΔΕΙΟ ΑΓΡΙΠΠΑ)
ΠΡΙΝ ΤΙΣ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ

Παναγία ΒΛΑΣΣΑΡΟΥ

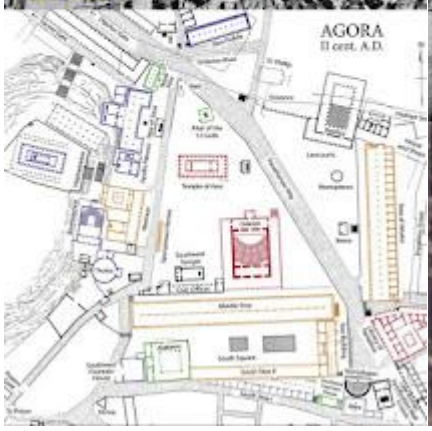

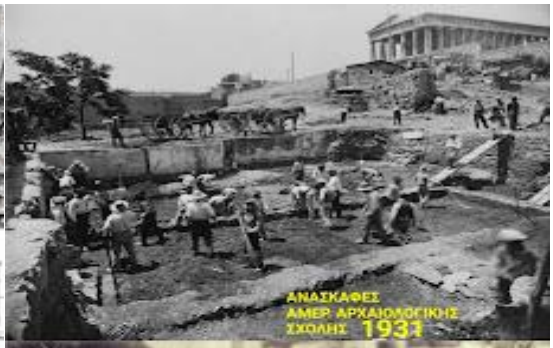

ΤΟ "ΒΡΥΣΑΚΙ" ΤΟ 1931
& Η ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΟΡΑ ΣΗΜΕΡΑ

Πάνω: ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΒΡΥΣΑΚΙΟΥ
ΤΟ 1933.
Κάτω: ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧ.ΑΓΟΡΑΣ
(ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ)

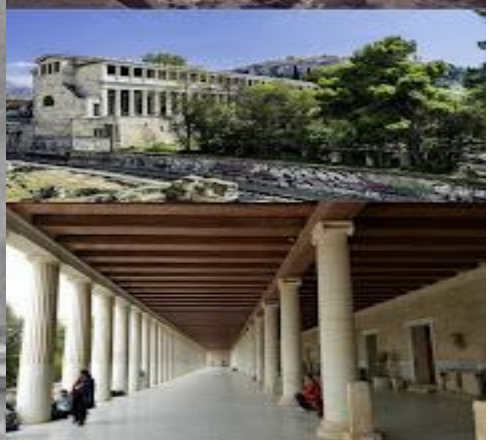
_____

ΟΙ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
(1931)

_____

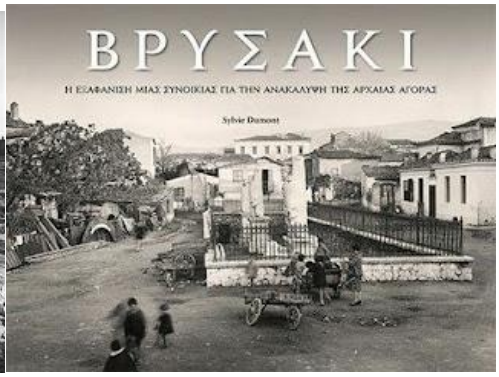

"ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ ΚΑΤΕΔΑΦΙΖΟΜΕΘΑ.-."ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΟΡΑ-ΣΤΟΑ ΑΤΤΑΛΟΥ

στὴν ἀπογραφὴ τῆς 26—10—1824 κατεγράφησαν στὴν ἐνορία Παναγίας Βλασσαροῦς 66 οἰκίες καὶ 329 ἄτομα ,

σὲ σύνολο 9.040 Ἀθηναίων κατοίκων
καὶ 1605 οἰκιῶν σὲ ὅλη τὴν πόλη τῶν Ἀθηνῶν .
(Βλ. Κ.Κωνσταντινίδης, ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΑΘΗΝΩΝ 1824, Νέα Ἑστία, ΙΓ’ 1939, σ.899.
Τὸ σχετικὸ ἔγγραφο φυλάσσεται στὰ ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, Φ.16.
Βλ.ἐπίσης, Ι.ΤΡΑΥΛΟΥ, Πολεοδομικὴ Ἐξέλιξις τῶν Ἀθηνῶν, σ.232, ἐκδ.ΚΑΠΟΝ,1993)